ครบรอบ 30 ปี
ที่ระลึกในงาน
"เมษาราตรี ปี 2000"

วันที่ 13 เมษายน 2543

ณ วัดถนนแค

คณะกรรมการเมษาราตรี ปี 2000

คำนำ

หนังสือเล่มนี้เกิดขึ้นมาได้ เนื่องด้วยคณะกรรมการ "เมษาราตรี ปี 2000" ได้ช่วยกันค้นคว้าและจัดทำขึ้น เพื่อเป็นที่ระลึกในงาน "เมษาราตรี ปี 2000" และได้รับความร่วมมือจากหลวงพ่อบุญยัง กัลยาณธัมโม ที่ได้จัดหาหนังสือที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับประวัติวัดถนนแค โรงเรียนวัดถนนแค และประวัติของท่าน ได้เป็นอย่างดี เพื่ออนุรักษ์ไว้ซึ่งตำราประวัติวัดถนนแคต่อไป

ทั้งนี้ คณะกรรมการฯ หวังว่าหนังสือเล่มนี้มีประโยชน์สำหรับท่าน ถ้ามีข้อบกพร่องประการใด คณะกรรมการฯ ขอน้อมรับทุกประการ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

คณะกรรมการ
"เมษาราตรี ปี 2000"

สารบัญ

	หน้า
ประวัติย่อวัดถนนแค	1
ประวัติย่อของพระครูธรรมขันธ์สุนทร	8
ความเป็นมาของโรงเรียนวัดถนนแค	11
ประวัติความเป็นมา "มูลนิธิวัดถนนแค"	17
บทสวดมนต์	20
บรรณานุกรม	
รายชื่อคณะกรรมการ "เมษาราตรี ปี 2000"	

****

ประวัติย่อวัดถนนแค
โดย
พระครูธรรมขันธ์สุนทร
(บุญยัง กัลยาณธัมโม)
เจ้าอาวาสวัดถนนแค

วัดถนนแคตั้งอยู่ ณ ที่ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ห่างจากสถานีรถไฟลพบุรี ไปทางทิศเหนือประมาณ 5 กิโลเมตร มีทางที่จะเข้าไปสู่วัดได้ 2 ทาง คือ

ทางหนึ่ง เมื่อออกจากสถานีรถไฟ แล้วโดยสารรถยนต์ไปตามทางที่ไปสู่สระแก้ว เมืองใหม่ ไปเลี้ยววงเวียนหน้าที่ว่าการอำเภอไปทางโรงพยาบาลเมืองลพบุรี ผ่านไปตามถนนจนถึงแยกเข้าบ้านหนองบัวขาว เลยไปอีกประมาณ 2 เส้นเศษ ให้มองดูทางซ้ายมือ ก็จะเห็นถนนตัดเข้าสู่วัดถนนแค ตั้งแต่ต้นถนนนี้จนถึงวัด เป็นระยะทางประมาณ 30 เส้น เมื่อถึงวัดจะมองเห็นพระอุโบสถสูงตระหง่าน ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากถนนนี้ประมาณ 1 เส้น

อีกทางหนึ่งออกจากสถานีรถไฟมาทางเดียวกัน จะโดยสารรถยนต์มาก็ได้ เมื่อถึงสระแก้วแล้วลงรถที่นั่น แล้วเดินทางวัดไก่ เลี้ยวซ้ายมือมาทางบ้านหินสองก้อน เลยไปจนถึงบ้านโคกพุทรา แล้วจะเห็นถนนสายหนึ่งแยกออกจากถนนสายใหญ่ทางด้านขวามือ เมื่อเดินตามถนนสายนี้ไปประมาณ 5 เส้น ก็จะถึงประตูเข้าวัด ตั้งแต่สระแก้วไปจนถึงวัด เป็นระยะทางประมาณ 50 เส้น

ทางเข้าวัดทั้งสองทางนี้ ฤดูแล้งมีรถเดินเข้าได้โดยสะดวก แต่เมื่อถึงฤดูฝน ถนนเป็นหล่มเป็นโคลน แม้แต่คนเดินก็ทั้งยาก

ถนนแคนี้เดิมมีนามว่า ถนนแคว ที่ได้นามเช่นนี้ เนื่องจากว่า ได้ตั้งอยู่ริมถนนสายหนึ่ง ซึ่งแยกออกมาจากถนนสายใหญ่ ตรงที่บ้านถนนใหญ่เดี๋ยวนี้เป็นแควของถนนสายใหญ่ จึงได้นามตามที่ตั้งอยู่ข้างถนนแควนี้ว่า บ้านถนนแคว แต่ภายหลังได้เพี้ยนมาเป็นชื่อถนนแค แต่ชาวไทยพวนด้วยกันมักรู้จักชื่อของบ้านนี้ในนามว่า บ้านขนุนเชียงงา หรือบ้านเชียงงาเฉย ๆ (คำว่าขนุนหมายความว่าถนน) วัดได้นามตามชื่อบ้านว่า วัดถนนแค หรือวัดขนุนเชียงงาด้วยประการฉะนี้

วัดถนนแคเดิมสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2379 มีเนื้อที่ 5 ไร่เศษ มีอาณาเขตติดต่อกับวัดบ้านทราย (วัดบ้านทรายเดี๋ยวนี้ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านทราย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี) วัดถนนแคอยู่ด้านตะวันออกเฉียงเหนือ วัดบ้านทรายอยู่ด้านตะวันตกเฉียงใต้ ต่อมาเมื่อวัดบ้านทรายย้ายไปแล้ว จึงได้รวมอาณาเขตวัดบ้านทราย และวัดถนนแคเข้าด้วยกัน จึงมีอาณาเขตกว้างออกไปรวมกันเป็นเนื้อที่ประมาณ 10 ไร่ ต่อมาทางวัดได้ซื้อบ้าง ผู้มีศรัทธาถวายบ้างรวมกันจึงเป็นเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 20 ไร่ ภายหลังได้แบ่งให้เป็นที่ปลูกสร้างโรงเรียนประชาบาล และสนามของโรงเรียนประมาณ 8 ไร่ ปัจจุบันที่ดินของวัด เมื่อทำการสำรวจดูแล้ว มีเนื้อที่ 12 ไร่ 15 ตารางวา

ดังได้กล่าวมาแต่ต้นแล้วว่า วัดถนนแคนี้ บางทีก็เรียกวัดเชียงงา การที่ได้นามว่าเชียงงานั้น ก็เพราะว่าหลักแหล่งเดิมของชาวบ้านนี้อยู่ที่บ้านเชียงงาเมืองเชียงขวาง ประเทศลาว เหตุที่ต้องอพยพมาอยู่ในประเทศไทยนี้ เพราะได้ยินกิตติศัพท์ว่า ประเทศไทยอุดมสมบูรณ์ หากินง่าย จึงได้พากันลงมา (ไม่ใช่ด้วยฐานะเชลยดาบ) มาด้วยกัน 3 บ้าน คือ บ้านเชียงงา บ้านกอแมนบ้านหนองบัวชุม บ้านทั้ง 3 นี้ เป็นบ้านอยู่ในหมู่เดียวกัน เหมือนคนบ้านเดียวกันแต่เรียกชื่อบ้านต่างกันเท่านั้นแต่ส่วนมากเป็นคนบ้านเชียงงา

จึงเรียกกันติดปากว่า ไทยบ้านเชียงงา

แรกอพยพมาได้พากันไปตั้งบ้านเรือนอยู่ที่หลังเขาสามยอด อยู่ทางทิศตะวันออกของเขา ห่างจากเขาสามยอดไปประมาณ 50 เส้น ที่พากันไปเลือกชัยภูมิอยู่เขาอยู่ดอยเช่นนี้ เห็นจะเป็นเพราะเคยอยู่เขาอยู่ดอยมาตั้งแต่อยู่บ้านเก่าเมืองก่อน แต่สถานที่นี้ค่อนข้างจะกันดารน้ำ หน้าแล้งไม่มีน้ำพอใช้ ต่อมาจึงได้พากันย้ายออกจากสถานที่นั้น มาสร้างบ้านเรือนอยู่ที่โพนสัก หรือโนนสัก (ปัจจุบันนี้ เรียกว่า บ้านป่าสัก อยู่ที่ตำบลกกโก อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี) ต่อจากนั้นจึงย้ายจากบ้านโพนสักมาอยู่ที่บ้านถนนแคเดี๋ยวนี้ (เหตุที่ต้องย้ายออกมาจากบ้านโพนสักนั้นไม่ทราบได้) เมื่อย้ายจากบ้านโพนสักแล้วก็พากันมาสร้างบ้านขึ้นที่ เหล่ามังกร ก่อน (เหล่า แปลว่า ป่าเล็ก) เหล่านี้อยู่ห่างจากบ้านถนนแคปัจจุบันไปทางทิศตะวันออกประมาณ 27 เส้น แต่เมื่อทำการเสี่ยงทายดูแล้วผลปรากฏว่า ฝันเห็นพระเจ้าใหญ่ (ฝันเห็นพระพุทธรูปองค์ใหญ่) ป่าเหล่าตรงนี้ต่อมาชาวบ้านเรียกว่าเหล่าพระเจ้าใหญ่ เนื่องจากเห็นนิมิตนั้นเอง จึงไม่สร้างบ้านลง ณ ที่นั้น จึงได้อพยพกันมาหาที่สร้างใหม่ จึงมาได้สถานที่ที่ตั้งบ้านถนนอยู่เดี๋ยวนี้ เมื่อสร้างบ้านก็สร้างวัดพร้อมกันไปทีเดียวในบริเวณติดต่อกันนี้มีบ้านและวัดอยู่แล้วแห่งหนึ่งชื่อว่าวัดบ้านทราย สมภารวัดมีนามว่า ครูบานาวา ถึงแม้ว่าจะมีวัดอยู่แล้วก็ตาม แต่ชาวบ้านก็ได้พากันสร้างวัดขึ้นอีกต่างหาก และมีอาณาเขตติดกับวัดบ้านทราย วัดบ้านเชียงงาอยู่ทิศตะวันออก วัดบ้านทรายอยู่ทิศตะวันตก (เหมือนวัดลวกกับวัดเสาธงทอง)

เมื่อสร้างวัดนี้ขึ้นประมาณปี พ.ศ. 2379 เมื่อสร้างขึ้นก็ทำพออาศัยอยู่ได้ คือกุฏิเสาไม้จริงปอกเปลือก พื้นและฝาเป็นซี่ฟาก มุงหลังคาด้วยแฝก พื้นต่ำ ๆ มีกุฏิเพียงสองหลังเล็ก ๆ เท่านั้น ต่อมาอีกราว 3 ปี จึงได้สร้าง

ศาลาขึ้น 1 หลัง เป็นแบบศาลาดิน (พื้นเป็นดินหลังคามุงแฝก เสาไม้ทุบเปลือกเหมือนโรงนาของชาวนา) สร้างพอได้ให้ญาติโยมอาศัยมาเส็งกลองและทำบุญมหาชาติเท่านั้น ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2392 ครูบานาวา สมภารวัดบ้านทรายเป็นหัวหน้า พร้อมด้วยชาวบ้านทรายและชาวบ้านถนนแค ได้พร้อมใจกันสร้างพระอุโบสถขึ้น (สร้างขึ้นในเขตวัดบ้านทราย ตัวอุโบสถเสาไม้ก่ออิฐหุ้ม ถือปูนขาวประสมน้ำหนังยางมุงและน้ำอ้อย วัดนอกฝายาว 4 วา กว้าง 11 ศอก สูงแต่พื้นถึงขื่อ 2 วา (ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2460 ปีมะเส็ง เดือน 7 ขึ้น 1 ค่ำ) ได้ทำการปฏิสังขรณ์เพิ่มเติม คือเสริมฝากำแพงให้สูงขึ้นเล็กน้อย ต่อมุขออกสร้างเสมาขึ้นใหม่ ปูกระเบื้องข้างนอกข้างใน เครื่องบนก็ทำใหม่ประดับช่อฟ้า ใบระกา ในตอนปฏิสังขรณ์นี้เป็นที่เสียใจ เพราะชาวบ้านทรายซึ่งได้ร่วมสร้างอุโบสถด้วยกันมาได้พากันย้ายบ้านไปเสียก่อน ไม่ได้ร่วมกันปฏิสังขรณ์เหมือนเมื่อสร้างชาวบ้านได้ย้ายไปตั้งแต่ พ.ศ. 2399 โดยมีครูบานาวาเป็นหัวหน้า นำพาไปสร้างบ้านอยู่ใหม่ ที่ตำบลบ้านทราย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ส่วนวัดตลอดจนสิ่งปลูกสร้างได้มอบถวายไว้เป็นสมบัติของวัดถนนแค

เมื่อครั้งที่ยังอยู่ร่วมกัน แม้จะเป็นสองวัด แต่ก็อยู่ในความปกครองของท่านครูบานาวา เมื่อครูบานาวาไปแล้ว ได้ให้พระอาจารย์หอมเป็นผู้ปกครองวัดสืบมา สมัยอาจารย์หอมปกครองนี้ ไม่ได้ทำการก่อสร้างปฏิสังขรณ์อะไรนอกจากเกี่ยวหญ้ามามุงกฏิเปลี่ยนหญ้าเก่าเป็นปี ๆ ไปเท่านั้น และท่านก็ได้ปกครองวันอยู่เพียง 4 ปี พ.ศ. 2403 ก็ลาสิกขาบทไป

จากนั้นผู้ปกครองวัดในลำดับต่อมาก็คือ ท่านอาจารย์อันท่านก็ไม่ได้ก่อสร้างอะไรนัก นอกจากซ่อมแซมของเก่าเท่านั้น ท่านได้ปกครองวัดอยู่เพียง 4 ปีเช่นเดียวกัน ท่านลาสิกขาบทเมื่อ พ.ศ. 2407

พระอาจารย์พนต์จึงได้ปกครองวัดสืบมา ท่านได้ทำการก่อสร้างปฏิสังขรณ์บ้าง ได้รื้อกุฏิเก่าซึ่งชำรุดเสียหายแล้วสร้างใหม่ 1 หลัง แต่ก็เป็นกุฏิสร้างด้วยเสาไม้จริง ฝาไม้ไผ่ มุงหลังคาด้วยหญ้าคา เพราะสมัยนั้นยังเป็นบ้านป่าชาดอน ยังไม่เจริญ ตลาดลพบุรีมีอยู่ 4 หรือ 5 หลัง กระเบื้อง สังกะสีหายาก ทางรถไฟก็ยังไม่มีมาผ่านเมืองลพบุรีด้วยซ้ำไป ท่านสมภารองค์นี้ได้ปกครองวัดค่อนข้างนานเป็นเวลาถึง 11 ปี ท่านถึงแก่มรณภาพ เมื่อ พ.ศ. 2417

ต่อมาพระอาจารย์อุ่นได้ปกครองวัด ในสมัยของท่านนี้ดูเหมือนว่าไม่ได้ก่อสร้างเพิ่มเติมอะไร นอกจากซ่อมแซมรักษาของเก่า ซึ่งเป็นกิจประจำปี มีเกี่ยวหญ้าคามุงกุฏิเป็นต้น ถึง พ.ศ. 2424 ท่านก็ได้ลาสิกขาบทไป รวมปกครองวัดอยู่เป็นเวลา 7 ปี

เมื่อท่านอาจารย์อุ่นได้ลาสิกขาบทไปแล้ว ผู้ปกครองวัดต่อมาก็คือพระอาจารย์อุบาลี สมภารองค์นี้ท่านเป็นผู้เฒ่า ในสมัยของท่านจึงไม่มีการก่อสร้างเช่นกัน นอกจากงานประจำเกี่ยวหญ้ามุงหลังคากุฏิ ปกครองวัดอยู่ 4 ปี ถึงแก่มรณภาพด้วยโรคชรา เมื่อปี พ.ศ. 2428

จากนั้นหลวงพ่อพรหมเป็นผู้ปกครองวัด ตกมาถึงสมัยนี้ บ้านเมืองเจริญขึ้นมาบ้างแล้ว การก่อสร้างก็เจริญตาม หมู่บ้านที่น้อย ๆ แต่เดิมก็มากขึ้นโดยลำดับ ทางไปมาหาสู่กันก็สะดวกขึ้นบ้าง ทางรถไฟก็มีในสมัยนี้ การศึกษาก็มีคนสนใจมากขึ้น ประกอบกับท่านสมภารองค์นี้ เป็นผู้ที่สนใจในการช่าง ตลอดการปกครองเป็นผู้เอาใจใส่เข้มงวดกวดขัน ปรากฏว่า ผู้คนเกรงกลัวมาก นอกจากนี้ท่านยังเอาธุระในการศึกษา หาครูอาจารย์ที่มีความรู้มาเป็นครูแนะนำสั่งสอนให้แก่บรรดาภิกษุสามเณรผู้อยู่ในการปกครองอีกด้วย เพราะฉะนั้นการก่อสร้างในระยะนี้ ได้ผู้มีจิตศรัทธา สร้างกุฏิไม้จริงทั้งหลัง

ฝาไม้สัก มุงหลังคาด้วยกระเบื้องดิน เพิ่มขึ้นจากที่มีอยู่เดิม นับว่าท่านได้ทำการส่งเสริมวางรากฐานความเจริญไว้ให้แก่วัดแก่บ้านอยู่เป็นอันมาก ยากที่จะหาผู้เสมอเหมือน ท่านสร้างความเจริญให้แก่วัดมาเป็นเวลา 19 ปี มาเมื่อ พ.ศ. 2447 ก็ได้ถึงแก่มรณภาพด้วยโรคชรา แล้วบรรดาศิษยานุศิษย์อันมีท่านอาจารย์เรืองเป็นผู้นำก็ได้จัดการทำศพท่านอย่างสมเกียรติ ในสมัยนั้นสมกับที่ท่านได้ทำการเพาะปลูกช่วงขึ้นไว้ในวัดท่านองค์นี้ไม่ใช่อื่นไกล คือบิดาบังเกิดเกล้าของท่านพระเดชพระคุณท่าน เจ้าคุณรัตนวิมล ผู้เป็นพระราชาคณะองค์แรกแห่งวัดถนนแคฯ ได้เป็นผู้ปกครองดูแลวัดสืบแทนต่อมา พระเดชพระคุณท่านเป็นผู้มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด มีน้ำใจโอบอ้อมอารี เป็นที่เคารพนับถือของประชาชนเป็นอันมาก เป็นผู้สนใจในวิชาธรรม และวิชาการช่าง ทั้งเป็นผู้ใคร่ในการศึกษามาแต่เยาว์วัย อาศัยที่หลวงพ่อพระเดชพระคุณท่านก็ทำการส่งเสริม หาครูอาจารย์มาทำการแนะนำสั่งสอน ทั้งครูช่างเขียนและครูมูลกัจจายน์ ช่างไม้ ช่างทอง ตลอดทั้งวิชา หมอดู หมอยา เวทย์มนต์คาถา เสียเคราะห์เสดาะนาม ตามตำราฝ่ายพราหมณ์ก็รู้จบสิ้น ไม่มีคนในท้องถิ่นเสมอเหมือน เป็นที่ปรึกษาหารือของชาวบ้านได้ทุกแขนง เมื่อพระเดชพระคุณท่านยังทรงชีพอยู่ปรากฏว่า มีคนไปมาหาสู่ไม่ขาดแทบทุกวัน

ส่วนทางฝ่ายคณะสงฆ์ก็ได้รับการยกย่องเป็นลำดับมา แม้สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรสที่ทรงโปรดปานจนถึงกับมีรับสั่งให้ไปตรวจการณ์คณะสงฆ์ร่วมด้วย ในด้านสมณศักดิ์ก็ได้รับมาโดยลำดับตั้งแต่ชั้นพระอธิการ เจ้าอธิการ พระอุปัชฌายะ เจ้าคณะอำเภอ พระครูพิมลปัญญาสาธารณูปการจังหวัด และพระราชาคณะที่เจ้าคุณพระรตนวิมล แม้พระเดชพระคุณท่านไม่ได้เป็นเปรียญ หรือนักธรรมชั้นใดก็ตาม ด้วยความปรีชาสามารถฉลาดรอบรู้ จึงได้รับยกย่องเชิดชู จากทางการพระศาสนา ในทางการ

ก่อสร้างวัดวาอารามก็ได้ทำความเจริญไว้เป็นอันมาก ด้านการศึกษาได้จัดตั้งโรงเรียนภาษาไทย เพื่อให้เด็กบ้านเด็กวัดได้เล่าเรียนศึกษา ได้จัดตั้งโรงเรียนปริยัติธรรมสั่งสอนพระภิกษุสามเณร โรงเรียนสองประเภทนี้ ได้ตั้งขึ้นก่อนวัดทั้งหลายในจังหวัดลพบุรี เมื่อ พ.ศ. 2474 ทางการคณะสงฆ์ได้ยกย่องให้วัดนี้เป็นที่เปิดสอบธรรมสนามหลวง

ในด้านการก่อสร้าง เมื่อ พ.ศ. 2460 ได้ทำการปฏิสังขรณ์พระอุโบสถเก่าที่ชำรุดทรุดโทรม และได้ก่อสร้างเพิ่มเติม คือทำมุขหน้าและเสริมฝาผนังให้สูงขึ้น และทำหลังคาใหม่ทั้งหลัง ครั้นมาเมื่อ พ.ศ. 2498 ก็มาคิดทำอุโบสถใหม่ แต่ไม่ทันสร้างได้เท่าไร ท่านก็มามรณภาพเสียก่อน อย่างไรก็ดีในสมัยของท่านนี้ก็มีผู้มีจิตศรัทธา สร้างหอสวดมนต์ (คอนกรีตเสริมเหล็ก) โรงเรียนปริยัติธรรม กุฏิเพิ่มขึ้นหลายหลัง ทั้งที่พระคุณท่านจัดการสร้างเองก็มีนับว่าพระเดชพระคุณท่านได้ทำคุณไว้ให้ทั้งชาวบ้านและชาววัดอย่างมหาศาล แต่เป็นการน่าเสียใจเป็นอย่างยิ่งที่พระเดชพระคุณท่านได้ถึงแก่มรณภาพเสียก่อนที่จะสร้างพระอุโบสถเสร็จ ท่านมรณภาพเมื่อวันสิ้นเดือนยี่ ปี พ.ศ.2501 และหาได้มรณภาพที่วัดของท่านไม่ ไปมรณภาพที่โรงพยาบาลอนันทมหิดล แม้การทำศพก็ไม่ได้ทำที่วัดถนนแค แปรไปทำที่วัดเสาธงทอง แต่ทั้งนี้เป็นการสมควรอยู่ เพราะเหตุผลหลายประการ ทั้งพระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพระธรรมารามมุณีผู้เป็นทั้งญาติสนิทและเป็นประธานคณะศิษย์ได้เอาธุระนำไปจัดการพระราชทานเพลิงอย่างสมเกียรติ

ประวัติย่อของพระครูธรรมขันธ์สุนทร (บุญยัง กัลยาณธัมโม)

หลวงพ่อเกิดวันที่ 10 พฤษภาคม 2458 ณ บ้านถนนแค เมื่อ พ.ศ. 2476 ท่านบรรพชาเป็นสามเณร และ พ.ศ. 2478 อุปสมบทเป็นพระภิกษุ ด้วยความปรีชาสามารถรอบรู้ และความเฉลียวฉลาดของหลวงพ่อท่านก็ได้ศึกษาต่อจนสอบได้นักธรรมตรี นักธรรมโท และนักธรรมเอก เมื่อ พ.ศ. 2481 เป็นครูสอนนักธรรมโท และรับหน้าที่งานเลขาอำเภอโคกสำโรง ตำบลทะเลชุบศร ตำบลเขาสามยอด ท่าแค โคกกะเทียม ป่าหวายทุ่ง คลองสายบัว สระกระเบื้อง รวมทั้งเป็นกรรมการควบคุมการสอบสนามหลวงด้วย

เมื่อ พ.ศ. 2486 เป็นกรรมการตรวจประโยคนักธรรมตรีสนามหลวง

พ.ศ. 2490 แต่งตั้งเป็นกรรมวาจาจารย์

พ.ศ. 2498 เป็นผู้รักษาการณ์เจ้าคณะตำบล

พ.ศ. 2501 แต่งตั้งเป็นเจ้าคณะตำบลทะเลชุบศร เขาสามยอด เป็นเจ้าอาวาสวัดถนนแค สืบต่อจากหลวงพ่อเรือง (ท่านเจ้าคุณรตนวิมล)และแต่งตั้งเป็นพระอุปัชฌาย์

พ.ศ. 2506 เป็นพระครูสัญญาบัตรชั้นตรี "พระครูธรรมขันธ์สุนทร"

พ.ศ. 2528 ลาออกจากการเป็นเจ้าคณะตำบล ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสวัดถนนแคเพียงตำแหน่งเดียวจนถึงปัจจุบัน

นอกจากนี้ หลวงพ่อได้อบรมพระภิกษุที่บวชใหม่ให้รู้ธรรมะ พระวินัย และเป็นผู้นำให้พระภิกษุเหล่านั้น ได้ศึกษาในการเจริญภาวนา สมาธิ สมถวิปัสสนา สมถกรรมฐาน ถึงในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา หลวงพ่อได้เป็นครูสอนนักธรรมที่เข้มงวดกวดขันในเรื่องเวลามาก การสอนธรรมะจะสอน

คนเดียวตลอด และจะมีพระภิกษุ สามเณรจากวัดอาณาบริเวณมาสมทบเข้าเรียนด้วย ในวันธรรมมัสสวนะ คือวันพระขึ้น/แรม 8 ค่ำ, 15 ค่ำ ท่านจะเป็นผู้แสดงธรรมเทศนาทุกครั้ง เพื่อโปรดอุบาสก อุบาสิกาที่มารักษาอุโบสถศีล และมีการบำเพ็ญสมาธิทั้งภาคบ่ายและภาคค่ำตลอดพรรษา หลวงพ่อปฏิบัติเช่นนี้มาเป็นเวลาหลายปีมาแล้ว เวลานอกพรรษา วันนักขัตรฤกษ์ วันสำคัญของทางราชการ วันพุทธประเพณี วันขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวบ้านท้องถิ่น หลวงพ่อได้เป็นผู้นำของชาวบ้านประกอบพิธีทางศาสนา และแสดงกตัญญูกตเวทีต่อพระประมุขของชาติไทยด้วย

หลวงพ่อบุญยังท่านเป็นพระนักพัฒนา ท่านได้สร้างสรรค์สิ่งอันเป็นประโยชน์ไว้ให้ชนรุ่นหลังมากมาย เช่น สร้างศาลาการเปรียญ พระอุโบสถ กุฏิสงฆ์ ศาลาปฏิบัติธรรม เครื่องเก็บกักน้ำไว้ใช้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ นอกจากนี้ หลวงพ่อท่านยังทำการซ่อมแซมปรับปรุงวัดในส่วนที่ทรุดโทรมให้ดีขึ้น เพื่อให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ร่มรื่น สะอาดตา ดูแล้วสงบเงียบสมเป็นเขตพุทธาวาสอย่างแท้จริง หลวงพ่อท่านเริ่มงานก่อสร้างมาตั้งแต่ พ.ศ. 2479 ปัจจุบันสุขภาพร่างกายไม่เอื้ออำนวยคงเพียงแต่คอยควบคุมดูแลเท่านั้น การพัฒนางานการก่อสร้างท่านจะลงมาทำด้วยตนเองทุกครั้ง เริ่มตั้งแต่เขียนแบบ ถึงแม้ว่ามีหน่วยงานอื่น ๆ ช่วยออกแบบเขียนแปลนให้ ท่านก็สามารถอ่านแบบดำเนินการก่อสร้างได้อย่างชำนาญแทบทุกอย่าง อาทิเช่น ตัดไม้ เลื่อยไม้ เสาะร่อง ผสมปูน ถือปูน ก่อกำแพง ก่อตึก ปั้นปูน ผูกเหล็ก และตัดเหล็ก ส่วนงานของหลวงพ่อท่านจะทำแบบประณีต ไม่ฟุ่มเฟือย ยึดถือหลักประหยัดเป็นหลัก จะไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ปัจจัยที่ได้รับถวายจากชาวบ้าน จะนำมาบูรณะสิ่งที่เป็นสาธารณประโยชน์ทั้งหมด จึงทำให้ผลงานของหลวงพ่อเป็นที่มีคุณเสริมสร้างประโยชน์แก่ชาวบ้าน

ท่านยังเป็นที่ปรึกษาหารือของชาวบ้านได้ทุกแขนง เป็นที่เรื่องรือไปทั่วสารทิศ มีคนไปมาหาสู่ทุกวันจนท่านแทบไม่มีเวลาพักผ่อน และท่านเป็นที่เคารพนับถือของชาวบ้าน ประชาชนท้องถิ่น และมีความสำคัญต่อประเทศชาติบ้านเมือง เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชนรุ่นหลังประพฤติปฏิบัติตามต่อไป

นอกจากนี้ หลวงพ่อท่านเป็นผู้ริเริ่มก่อสร้างโรงเรียนวัดถนนแคขึ้นใหม่ และปลูกสร้างอาคารโรงเรียนด้วยตนเอง โดยไม่ได้ใช้งบประมาณของทางราชการเลย เพราะท่านให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษาของเยาวชนเป็นพิเศษ เพื่อให้เด็กที่ยากจนได้มีโอกาสเรียนหนังสือไม่เป็นภาระต่อสังคมต่อไป หลวงพ่อท่านยังให้การสนับสนุนและอุปถัมภ์ในเรื่องอุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบนักเรียน ทุนการศึกษา ตลอดจนทุนอาหารกลางวัน สำหรับเด็กที่มาเรียนที่โรงเรียนนี้ฟรีทุกอย่าง ท่านจะสอดส่องดูแลสอบถามด้วยความเอาใจใส่อยู่ตลอดเวลา

เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2526 หลวงพ่อบุญยังได้ตั้งมูลนิธิวัดถนนแค โดยนำดอกผลจากเงินทุนมูลนิธิมาใช้จ่ายด้านการศึกษา การกุศล และสาธารณะประโยชน์อื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งนอกจากจะเอื้ออำนวยความสะดวกสบายบรรเทาความเดือดร้อนให้กับชาวบ้าน และยังสนับสนุนช่วยเหลือส่งเสริมโครงการต่าง ๆ ของรัฐบาลให้ประสบผลสำเร็จบรรลุเป้าหมายได้อีกทางหนึ่งด้วย

นอกจากนี้ หลวงพ่อท่านได้ประกอบกิจ-หน้าที่ดังกล่าวอย่างครบถ้วน สมบูรณ์ เพื่อเป็นแบบอย่าง และเป็นอนุสรณ์ให้ชนรุ่งหลังได้ประพฤติ ปฏิบัติตามนับว่าเป็นคุณงามความดี/ศิลาจาวัตรงดงามที่พบหาได้ยากยิ่งในปัจจุบัน สมควรได้รับการยกย่องสรรเสริญ กราบไหว้สักการะท่านเป็นปูชนียบุคคลยึดมั่นในบุญบารมีของท่านและเป็นที่พึ่งของชาวบ้านวัดถนนแคและใกล้เคียงตลอดไป

****

ความเป็นมาของโรงเรียนวัดถนนแค

พ.ศ. 2458 หลวงพ่อพระครูรัตนวิมล (เรือง) ได้เป็นผู้เริ่มก่อตั้งโรงเรียนวัดถนนแค (รัฐเรืองเวทย์) ขึ้นเป็นครั้งแรก โดยอาศัยศาลาการเปรียญวัดถนนแคเป็นที่เล่าเรียน

พ.ศ. 2466 โรงเรียนวัดถนนแค (รัฐเรืองเวทย์)หลวงพ่อพระครูรัตนวิมลได้ร่วมกับประชาชนก่อสร้างอาคารชั่วคราวชั้นเดียว 4 ห้องเรียนและเปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมีนายขวัญ หมื่นนิกร เป็นครูใหญ่

พ.ศ. 2468 โรงเรียนวัดถนนแค (รัฐเรืองเวทย์) ได้ก่อสร้างอาคารถาวรขึ้น 1 หลัง โดยทางราชการให้เงินสมทบ 5,828 บาท ซึ่งร่วมกับเงินของประชาชนโดยหลวงพ่อพระครูรัตนวิมลเจ้า-อาวาสวัดถนนแคเป็นผู้นำในการก่อสร้างเป็นอาคารไม้ 2 ชั้นทรงปั้นหยา ขนาดกว้าง 9 เมตร ยาว 22 เมตร ในที่ดินที่ได้รับบริจาคจากนางมอญ นางเนือง เป็นเอกสารสิทธิ์ (ส.ค.1) จำนวน 10 ไร่เศษ

พ.ศ. 2469 ได้ทำพิธีเปิดโรงเรียนประชาตำบลทะเลชุบศร 1(รัฐเรืองเวทย์วัดถนนแค) อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี เมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2496 โดยรองอำมาตย์เอกหลวงพิทักษ์นันทเชตร์ ปลัดจังหวัดลพบุรี และทางราชการได้แต่งตั้งครู

ครูประจำชั้น 4 คน นัยว่าเป็นครูรุ่นแรก

1. นายขวัญ หมื่นนิกร ครูใหญ่
2. นายวร คำคุณ ครูน้อย
3. นายหล่อ ก้อนมณี ครูน้อย
4. นายมะลิ เชยชอบ ครูน้อย

พ.ศ. 2520 หลวงพ่อพระครูธรรมขันธ์สุนทร (บุญยัง หรหมแพทย์) เจ้าอาวาสวัดถนนแค เห็นว่าอาคารเรือนหลังเก่าชำรุดทรุดโทรมมากประกอบกับทางราชการได้ขุดคลองชลประทานน้ำเกิดท่วมโรงเรียนทุกปี พระครูท่านเห็นว่าไม่เป็นการปลอดภัยต่อเด็กนักเรียนจึงได้ประชุมประชาชนและศิษย์เก่าของโรงเรียนวัดถนนแคทีประชุมเห็นชอบที่จะย้ายโรงเรียนขึ้นไปบนที่ดอนน้ำไม่ท่วม ซึ่งมีผู้บริจาคที่ดินในการก่อสร้างโรงเรียนใหม่ดังนี้

1. พระครูธรรมขันธ์สุนทร (บุญยัง พรหมแพทย์)
   2 ไร่ 2 งาน - วา
2. นางแอ คำดี พร้อมด้วยบุตรหลาน
   6 ไร่ 1 งาน 69 วา
3. คณะกรรมการดำเนินการการก่อสร้างจัดซื้อ
   2 ไร่ 1 งาน 12 วา
4. นายหมึก นางทา เกตุเผือก
   2 ไร่ 1 งาน 16 วา
5. นายนิวัฒน์ นางสงกา วงค์ชวลิต
   - ไร่ 2 งาน -

6. นายพุมมา นางทองอินทร์ พันธุ์หล้า

- ไร่ 2 งาน - วา

7. นรต.นภดล ชาติวงศ์

นางสาวสุมลรัตน์ ชาติวงศ์ 1 ไร่ 3 งาน 39 วา

พ.ท.มนูญ นางสังวาลย์

รวม 16 ไร่ 1 งาน 36 วา

พ.ศ. 2521 การดำเนินการก่อสร้าง อาคารเรียน

- พ.ท.บุญธรรม พลพืช เป็นผู้ออกแบบ
- พลตรีเสถียร นิลกำแหง สนับสนุนการปรับพื้นที่

วันที่ 21 มกราคม 2521 ทำพิธีวางศิลาฤกษ์ โดยหลวงพ่อพระครูธรรมขันธ์สุนทร พร้อมด้วยคณะกรรมการดำเนินการก่อสร้างอาคารเรียนแบบกรมสามัญศึกษา ขนาดกว้าง 12 เมตร ยาว 74 เมตร จำนวน 12 ห้องเรียน ห้องพิเศษ 3 ห้อง รวมมูลค่าการก่อสร้าง 3,000,000 บาท (สามล้านบาทถ้วน) การก่อสร้างได้เสร็จสิ้น 6 ตุลาคม และได้รับคำสั่งให้ขนย้ายที่เรียนจากอาคารหลังเก่ามาเรียน ณ ที่อาคารเรียนหลังใหม่ ที่ ศธ. 1457011/4275 ลงวันที่ 6 พฤศจิกายน 2524 สมัยนางกรทิพย์ แสงอ่อน เป็นครูใหญ่ และขนย้ายในวันที่ 9 เดือนพฤศจิกายน 2524

พ.ศ. 2534 โรงเรียนวัดถนนแค ได้รับอนุญาตให้เปิดขยายโอกาสทางการศึกษา 3 ระดับ คือ

1. ระดับอนุบาล
2. ระดับประถมศึกษา
3. ระดับมัธยมศึกษา

คณะกรรมการศึกษาได้ขยายโรงอาหารด้านใต้ให้โรงเรียน พร้อมทั้งจัดทำโต๊ะอาหารให้อีก 8 ชุด

หลวงพ่อพระครูธรรมขันธ์สุนทรต่อโต๊ะ ม้านั่งนักเรียนให้ระดับมัธยมศึกษาจำนวน 80 ชุด นักเรียนอนุบาล 4 ชุด

หลวงพ่อพระครูธรรมขันธ์สุนทรจัดทำที่ล้างจานอีก 3 ที่

พ.ศ. 2535 คณะครูได้จัดทำเตาเผาขยะ

หลวงพ่อพระครูธรรมขันธ์สุนทรกับคณะกรรมการศึกษาที่ปรึกษาและคณะครูจัดทำสนามบาส สนามเด็กเล่นบริจาคโดย พ.ท.เรวุฒิ เจริญรื่น คุณบรรจง ชาลี

อาจารย์เขียน สุวรรณสิงห์ บริจาคหอกระจายข่าว รถเกรดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลพบุรีเกรดที่โรงเรียนวัดถนนแคแปลงเก่า เพื่อปลูกต้นไม้ และก่อสร้างอาคารเอนกประสงค์เพื่อประชาชน

หลวงพ่อพระครูธรรมขันธ์สุนทรสร้างรั้วคอนกรีตเสริมเหล็ก

พ.ศ. 2536 ได้เงินผ้าป่าขยายโรงอาหารด้านเหนือ และเทพื้นคอนกรีตเสริมเหล็ก พร้อมโต๊ะอาหาร จำนวน 12 ชุด

หลวงพ่อพระครูธรรมขันธ์สุนทรได้ก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์ เพื่อประชาชนในที่ดินโรงเรียนวัดถนนแคแปลงเก่า

ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนแบบ สปช. 105/29 จำนวน 4 ห้องเรียน และต่อเติมอีก 2 ห้องเรียน

ร้านสหะชัยผ้าเบรค คุณจรัสชัย คุณมนตรี พงษ์พิจิตร บริจาคม้านั่งหินอ่อน 12 ตัว

โรงเรียนโปลีเทคนิคลพบุรีบริจาคม้าหินอ่อน 1 ชุด

พ.ศ. 2537 ได้รับงบประมาณก่อสร้างเรือนเพาะชำ

ได้รับงบประมาณก่อสร้างถังน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก โดย ส.ส.นิพนธ์ ธาราภูมิ

ได้เงินผ้าป่า ก่อสร้างรั้วโรงเรียน โดยรอบพื้นที่โรงเรียน

คณะครูจัดทำที่คว่ำจานในโรงอาหาร และปรับปรุงโรงอาหาร

พ.ศ. 2538 ได้รับงบประมาณต่อเติมอาคารเรียนจาก สปช. 2 ห้องเรียน

ได้รับงบประมาณก่อสร้างส้วม 1 หลัง 4 ที่นั่ง ราคา 80,000 บาท (แปดหมื่นบาทถ้วน)

ได้รับการประเมินเป็นผู้บริหารโรงเรียนดีเด่นระดับอำเภอ

พ.ศ. 2539 พัฒนาสิ่งแวดล้อม จัดทำป้ายชื่อโรงเรียน ร่วมกับ สปอ.เมืองลพบุรีปลูกไม้ยืนต้น เช่น ต้นประดู่ ต้นไทร ต้นอินทนิน และไม้ดอกไม้ประดับ ติดพัดลมเพดานห้องอนุบาลและห้องธุรการ สปจ.ลพบุรี ให้ดำเนินการสอนพิมพ์ดีด โดย สปจ.มอบเครื่องพิมพ์ดีดมาให้จำนวน 14 เครื่อง

พ.ศ. 2540 วิทยาลัยเทคโนโลยีละโว้มอบคอมพิวเตอร์ จำนวน 1 เครื่อง

ติดพัดลมเพดานและไฟนีออน ชั้น ป.1–ป.6 จำนวน 6 ตัว

พระครูพิมลปัญญา และพ.จ.อ.ธรรมนูญ โชตนา สร้างป้ายโรงเรียนด้วยหินอ่อน ราคา 50,000 บาท

พ.ศ. 2541 - หลวงพ่อพระครูธรรมขันธ์สุนทร คณะกรรมการโรงเรียนวัดถนนแค พร้อมด้วยคุณบรรจง คุณรัชนี ชาลี ก่อสร้างอาคารเรียน 105/29 จำนวน 1 หลัง

- กรรมการโรงเรียน นำโดย จ.ส.อ. ธีรศักดิ์ สีมาพงษ์ ก่อสร้างส้วมนักเรียนชาย 1 ที่ จำนวน 5 ที่นั่ง นักเรียนหญิง 1 ที่ จำนวน 5 ที่นั่ง

- อบต.ถนนใหญ่ ทำถนนคอนกรีตเสริมเหล็กให้กว้าง 5 เมตร ยาว 200 เมตร

****

ประวัติความเป็นมา "มูลนิธิวัดถนนแค"

ท่านพระครูธรรมขันธ์สุนทร (หลวงพ่อบุญยัง) เจ้าอาวาสวัดถนนแค ได้ปรารภกับญาติโยมและคณะกรรมการวัดเป็นเชิงหารือว่า บ้านเมืองเราปัจจุบันเจริญก้าวหน้าไปมากอยากจะให้ทุกคนได้มีส่วนในการพัฒนาประเทศอันจะเป็นการช่วยเหลือรัฐบาลได้อีกทางหนึ่ง ถาวรวัตถุที่เราร่วมแรงร่วมใจบริจาคทุนทรัพย์และกำลังกายก่อสร้างกันมา เช่น โบสถ์ ศาลา กุฏิ โรงเรียน และอื่น ๆ ก็ดี ต่อไปภายหน้าก็จะชำรุดทรุดโทรมไปตามอายุ หากเรามีทุนสักก้อนหนึ่งแล้วนำดอกผลจากเงินทุนนั้นใช้จ่ายเพื่อการนี้แล้วก็จะเป็นผลดีต่อชนรุ่นหลัง ๆ ที่จะมาดำเนินการซ่อมแซม ทำนุบำรุงให้คงอยู่สภาพเดิม หรือพัฒนาให้วัดวาอาราม สาธารณประโยชน์ให้เจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้น จากมูลเหตุจูงใจนี้ ท่านพระครูธรรมขันธ์สุนทร จึงได้เชิญคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้องมาร่วมประชุมเพื่อจัดตั้งลูกนิธิวัดถนนแค เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2526 ณ ศาลาการเปรียญวัดถนนแค (ก่อนหน้านี้ นายชัชวาล-นางบุญเก็บ พลพืช และญาติพี่น้องได้จัดตั้งมูลนิธิ "หล้า-อินทร์" เพื่อการศึกษาขึ้นแล้ว)ที่ประชุมเห็นดีด้วยและลงมติให้จัดตั้งมูลนิธิวัดถนนแคขึ้นพร้อมกันนั้น คณะกรรมการวัดได้แถลงยอดเงินที่จะนำมาเริ่มก่อตั้งเป็นทุนมูลนิธิครั้งแรก รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 588,436 บาท (เงินจำนวนนี้เป็นเงิน

ของวัด เงินเหลือจากการสร้างโรงเรียน เงินทุนมูลนิธิที่มีผู้มอบไว้ให้ 12 ราย และเงินส่วนตัวของท่านพระครูธรรมขันธ์สุนทรสมทบเป็นทุนครั้งแรก 214,526.83 บาท) จากผลการประชุมในวันที่ 9 เมษายน 2526 ได้แต่งตั้งคณะกรรมการมูลนิธิชุดแรกขึ้นมาดำเนินการบริหารงาน

ท่านพระครูธรรมขันธ์สุนทร มอบให้ นายชัชวาล พลพืช (ประธานกรรมการมูลนิธิ) เป็นผู้ดำเนินการยื่นเรื่องราวของจดทะเบียนกับทางการ และได้ยื่นเรื่องต่อจังหวัดลพบุรี เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2526 (ผู้ร่วมไปยื่นเรื่องครั้งนี้มี นายสำราญ พิมพาภรณ์ และ ร.ต.แสวง พรหมพล) เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2526 นำเรื่องจากจังหวัดไปยังอำเภอเมืองลพบุรี และกลับจากอำเภอมายังจังหวัดในวันเดียวกัน (10 มิถุนายน 2526) จากจังหวัดลพบุรีไปยังสำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติ เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2526 และไปกระทรวงมหาดไทย วันที่ 15 พฤศจิกายน 2526 จนกระทั่งได้รับอนุญาตให้จดทะเบียนจัดตั้งเป็น "มูลนิธิวัดถนนแค" เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2526 ซึ่งในวันนี้ (28 ธ.ค. 26) ท่านพระครูธรรมขันธ์สุนทรได้ไปมอบเงินทุนมูลนิธิที่ศาลากลางจังหวัดลพบุรีให้กับคณะกรรมการมูลนิธิเพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิต่อไป (ผู้ร่วมไปกับท่านพระครูธรรมขันธ์สุนทรมีนายสำราญ พิมพาภรณ์, ร.ต.แสวง พรหมพล และ ร.ต.ไสว คำดี) ที่ประสานงานเป็นตัวแทนให้กับคณะกรรมการมูลนิธิ ติดต่อกับเจ้าหน้าที่มูลนิธิจังหวัดลพบุรี ทำให้การยื่นเรื่องราวสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี คือ นางจินตนา ขันติธรรม วัตถุประสงค์ของมูลนิธิเป็นไปตามตราสาร จะนำดอกผลมาใช้จ่ายได้ต่อเมื่อทุนมูลนิธิมีถึง 1,000,000 บาท ผู้ที่จะลงชื่อบริจาคร่วมเป็นทุนมูลนิธิกำหนดไว้ตั้งแต่ 1,000 บาทขึ้นไป จะจ่ายครั้งเดียวหรือสมทบไปครั้งละเล็กน้อยก็ได้

ที่ประชุมลงมติให้จัดตั้งมูลนิธิขึ้นแล้ว ได้มีผู้ร่วมบริจาคเป็นทุนมูลนิธิเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2526 ได้ร่วมกันจัดผ้าป่าหารายได้สมทบทุน โดยนายชัชวาล พลพืช เป็นประธาน จนกระทั่งถึงวันที่ 14 เมษายน 2527 จากทุนเดิมที่ตั้งครั้งแรก 588,436 บาท (เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2526) เพิ่มเป็น 919,854.94 บาท

เปิดป้ายสำนักงานมูลนิธิเมื่อวันที่ 14 เมษายน 2527 ผู้จัดทำป้ายมูลนิธิโดยไม่คิดค่าแรงคือ ร.ต.อำพร ดวงศิริ และนายไพบูลย์ ดวงศิริ ค่าใช้จ่ายในการทำป้ายเป็นเงิน 1,147 บาท ท่านพระครูธรรมขันธ์สุนทรจ่ายเงินส่วนตัว

บทสวดมนต์

บทเริ่มบูชาพระรัตนตรัย
ก่อนทำวัตรเช้า-เย็น

โยโส ภะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทธโธ, พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้นใด, เป็นพระอรหันต์ผู้ไกลจากกิเลส ตรัสรู้ชอบเองแล้ว, สวากขาโต เยนะ ภะคะวะตา ธัมโม,พระธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์ใด, ตรัสไว้ดีแล้ว, สุปะฏิปันโน ยัสสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์ใด, ปฏิบัติดีแล้ว, ตัมมะยัง ภะคะวันตัง สะธัมมัง สะสังฆัง, อิเมหิ สักกาเรหิ ยะถาระหัง อาโรปิเตหิ อะภิปูชะยามะ, ข้าพเจ้าทั้งหลายขอบูชาโดยเคารพ, ซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น, ทั้งพระธรรม ทั้งพระสงฆ์, ด้วยเครื่องสักการะทั้งหลายเหล่านี้ ที่ข้าพเจ้ายกขึ้นไว้ตามสมควรแล้ว

สาธุ โน ภันเต ภะคะวะ สุจิระปะรินิพพุโตปิ ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เจริญ, แม้ปรินิพพานแล้ว ปัจจฉิมาชะนะตานุกัมปะมานะสา, อิเม สักกาเร ทุคคะตะปัณณาการะภูเต ปะฏิคคัณหาตุ จงรับสักการะบรรณาการ ของคนยากเหล่านี้ของข้าราเจ้าทั้งหลาย ด้วยพระหฤทัยอนุเคราะห์ประชุมชนภายหลัง

อัมหากัง ฑีฆะรัตตัง หิตยะ สุขายะ เพื่อประโยชน์ และความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนานเทอญฯ

ภาคทำวัตรเช้า

คำทำวัตรเช้าแปล พุทธศาสนิกชนทั้งหลายควรทำวัตรระลึกถึงคุณพระศรีรัตนตรัยเพื่อให้จิตของเรามีความสงบจากกิเลส ก่อนนั่งสมาธิ เจริญวิปัสสนา สำหรับฆราวาสจะเป็นเหตุให้ชีวิตครอบครัวของท่านมีแต่ความสุข ความเจริญก้าวหน้าสมหวังในสิ่งอันพึงปรารถนาทุกประการ

คำนมัสการพระรัตนตรัย

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา พระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นพระอรหันต์ ดับเพลิงกิเลสเพลิงทุกข์สิ้นเชิง ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง

พุทธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ ข้าพเจ้าอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน (กราบลง 1 หน)

สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม พระธรรมเป็นธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสไว้ดีแล้ว

ธัมมัง นะมัสสามิ ข้าพเจ้านมัสการพระธรรม

(กราบลง 1 หน)

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า ปฏิบัติดีแล้ว

สังฆัง นะมามิ ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์ (กราบลง 1 หน)

(กล่าวนอบน้อมสมัสการพระผู้มีพระภาคเจ้า) (หันทะ มะยัง พุทธัสสะ ภะคะวะโต บุพพภาคะนะมะ การัง กะโรมะ เส)

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต ขอนอบน้อม แด่พระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์นั้น

อะระหะโต ซึ่งเป็นผู้ไกลจากกิเลส

สัมมาสัมพุทธัสสะ ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง

ว่า 3 หน

พุทธาภิถุติ

(หันทะ มะยัง พุทธาภิถุติง กะโรมะ เส)

โยโส ตะถาคะโต พระตะถาคตเจ้านั้น พระองค์ใด

อะระหัง เป็นผู้ไกลจากกิเลส

สัมมาสัมพุทโธ เป็นผู้ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง

วิชชาจะระณะสัมปันโน เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชชาและจรณะ

สุคะโต เป็นผู้เสด็จไปดีแล้ว

โลกะวิทู เป็นผู้รู้โลกอย่างแจ่มแจ้ง

อนุตตะโร ปุริสะทัมมะ สาระถิ เป็นผู้สามารถฝึกบุรุษที่สมควรฝึกได้ อย่างไม่มีใครยิ่งกว่า

สัตถา เทวะมะนุสสานัง เป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

พุทโธ เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานด้วยธรรม

ภะคะวา เป็นผู้มีความจำเริญ จำแนกธรรมสั่งสอนสัตว์

โย อิมัง โลกัง สะเทวะกัง สะมาระกัง สะพรัหมะกัง

สัสสะมะณะพราหมะณิง ปะชัง สะเทวะมะนุสสัง สะยัง อะภิญญา

สัจฉิกัตะวา ปะเวเทสิ พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์ใด ได้ทรงทำความดังทุกข์ให้แจ้งด้วยพระปัญญาอันยิ่งเองแล้ว ทรงสอนโลกนี้พร้อมทั้งเทวดา มาร พรหม และหมู่สัตว์พร้อมทั้งสมณพราหมณ์ พร้อมทั้งเทวดาและมนุษย์ให้รู้ตาม

โย ธัมมัง เทเสสิ พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์ใด ทรงแสดงธรรมแล้ว

อาทิกัลยาณัง ไพเราในเบื้องต้น

มัชเฌกัลยาณัง ไพเราะในท่ามกลาง

ปะริโยสานะกัลยาณัง ไพเราะในที่สุด

สาตถัง สะพยัญชะนัง เกาวะละปะริปุณณัง ปะริสุทธัง พรัหมะจะริยัง ปะกาเสสิ

ทรงประกาศพรหมจรรย์ คือแบบแห่งการปฏิบัติ อันประเสริฐบริสุทธิ์บริบูรณ์สิ้นเชิง พร้อมทั้งอรรถะ (คำอธิบาย) พร้อมทั้ง

พยัญชนะ (หัวข้อ)

ตะมะหัง ภะคะวันตัง อะภิปูชะยามิ ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่งเฉพาะพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น

ตะมะหัง ภะคะวันตัง สิระสา นะมามิ ข้าพเจ้านอบน้อมพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น ด้วยเศียรเกล้า

(กราบระลึกถึงพระพุทธคุณ)

ธัมมภิฤติ

(หันทะ มะยัง ธัมมาภิฤติง กะโรมะ เส)

โย โส สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม พระธรรมนั้นใดเป็นธรรมที่ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ดีแล้ว

สันทิฏฐิโก เป็นธรรมที่ผู้ศึกษาและปฏิบัติพึงเห็นได้ด้วยตนเอง

อะกาลิโก เป็นธรรมที่ปฏิบัติได้ และให้ผู้ได้ไม่จำกัดกาล

เอหิปัสสิโก เป็นธรรมที่ควรน้อม เข้ามาใส่ตน

ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ เป็นธรรมที่ผู้รู้กรู้ได้เฉพาะตน

ตะมะหัง ธัมมัง อะภิปูชะยามิ ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่ง เฉพาะพระธรรมนั้น

ตะมะหัง ธัมมัง สิระสา นะมามิ ข้าพเจ้านอบน้อยพระธรรมนั้น ด้วยเศียรเกล้า (กราบระลึกถึงพระธรรมคุณ)

สังฆาภิถุติ

(หันทะ มะยัง สังฆาภิถุติง กะโรมะ เส)

โย โส สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ พระสงฆสาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้นหมู่ใด ปฏิบัติดีแล้ว

อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ พระสงฆสาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่ใด ปฏิบัติตรงแล้ว ปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่ใด ปฏิบัติเพื่อรู้ธรรมเป็นเครื่องออกจากทุกข์แล้ว

สามีจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ พระสงฆสาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่ใด ปฏิบัติสมควรแล้ว

ยะทิทัง ได้แก่บุคคลเหล่านี้คือ

จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะ ปุริสะป คะลา คู่แห่งบุรุษ 4 คู่ นับเรียงตัวบุรุษ ได้ 8 บุรุษ

เอสะภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ นั่นแหละพระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า

อาหุเนยโย เป็นผู้ควรแก่สักการะที่เขานำมาบูชา

ปาหุเนยโย เป็นผู้ควรแก่สักการะที่เขาจัดไว้ต้อนรับ

ทักขิเณยโย เป็นผู้ควรรับทักษิณาทาน

อัญชะลีกะระณีโย เป็นผู้ที่บุคคลทั่วไปควรทำอัญชลี

อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสะ เป็นเนื้อนาบุญของโลก ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่า

ตะมะหัง สังฆัง อภิปูชะยามิ ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่ง เฉพาะพระสงฆ์หมู่นั้น

ตะมะหัง สังฆัง สิระสา นะมามิ ข้าพเจ้า นอบน้อมพระสงฆ์หมู่นั้น ด้วยเศียรเกล้า (กราบระลึกถึงพระสังฆคุณ)

(สำหรับอุบาสกอุบาสิกาสวด)

จิระปะรินิพพุตัมปิ ตัง ภะคะวันตัง สะระณัง คะตา เราทั้งหลายเป็นผู้ถึงแล้ว ซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้า แม้ปรินิพพานนานแล้วพระองค์นั้น เป็นสรณะ

ธัมมัญจะ สังฆัญจะ ถึงพระธรรมด้วย ถึงพระสงฆ์ด้วย

ตัสสะ ภะคะวะโต สาสะนัง ยะถาสติ ยะถา พะลัง มะนะสิกะโรมะ อนุปะฏิปัชชามะ จักทำในใจอยู่ ปฏิบัติตามอยู่ ซึ่งคำสั่งสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้นตามสติกำลัง

สา สา (โส โส) โน ปะฏิปัตติ ขอให้การปฏิบัตินั้น ๆ ของเราทั้งหลาย

อิมัสสะ เกวะลัสสะ ทุกขักขันธัสสะ อันตะกิริยายะ สังวัตตะตุ จงเป็นไปเพื่อการทำที่สุดแห่งกองทุกข์ ทั้งสิ้นนี้เทอญ

คำทำวัตรเย็น

คำบูชาพระและปุพพภาคนมการใช้อย่างเดียวกับทำวัตรเช้า

พุทธานุสติ

(หันทะ มะยัง พุทธานุสสะตินะยัง กะโรมะ เส)

ตัง โข ปะนะ ภะคะวันตัง เอวัง กัลยาโณ กิตติสัทโท อัพภุคคะโต ก็กิตติศัพท์อันงามของพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้นได้ฟุ้งไปแล้วอย่างนี้ว่า

อิติปิโส ภะคะวา แม้เพราะเหตุอย่างนี้ ๆ พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น

อะระหัง เป็นผู้ไกลจากกิเลส

สัมมาสัมพุทโธ เป็นผู้ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง

วิชชาจะระณะสัมปันโน เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชชาและจรณะ

สุคะโต เป็นผู้เสด็จไปดีแล้ว

โลกะวิทู เป็นผู้รู้โลกอย่างแจ่มแจ้ง

อนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ เป็นผู้สามารถฝึกบุรุษที่สมควรฝึกได้อย่างไม่มีใครยิ่งกว่า

สัตถาเทวะมะนุสสานัง เป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

พุทโธ เป็นผู้รู้ผู้ตื่นผู้เบิกบานด้วยธรรม

ภะคะวาติ เป็นผู้มีความจำเริญจำแนกธรรมสั่งสอนสัตว์ ดังนี้

พุทธาภิคีติ

(หันทะ มะยัง พุทธาภิคีติง กะโรมะ เส)

พุทธะวาระหัน ตะวะระตาทิคุณาภิยุคโต พระพุทธเจ้าประกอบด้วยคุณ มีความประเสริฐแห่งอรหันตคุณ เป็นต้น

สุทธาภิญาณะกะรุณาหิ สะมาคะตัตโต มีพระองค์อันประกอบด้วยพระญาณ และพระกรุณาญาณอันบริสุทธิ์

โพเธสิ โย สุชะนะตัง กะมะสังวะ สูโร พระองค์ใดทรงกระทำชนที่ดีให้เบิกบาน ดุจอาทิตย์ทำบัวให้บาน

วันทามะหัง ตะมะระณัง สิระสา ชิเนนทัง ข้าพเจ้าไหว้พระชินสีห์ ผู้ไม่มีกิเลสพระองค์นั้นด้วยเศียรเกล้า

พุทโธ โย สัพพะปาณีนัง สะระณัง เขมะมุตตะมัง พระพุทธเจ้าพระองค์ใด เป็นสรณะอันเกษมสูงสุดของสัตว์ทั้งหลาย

ปะฐะมานุสสะติฏฐานัง วันทามิ ตังสิเร นะหัง ข้าพเจ้าไหว้พระพุทธเจ้าพระองค์นั้นอันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกองค์ที่หนึ่งด้วยเศียรเกล้า

พุทธัสสาหัสมิ ทาโส (ทาสี) วะ พุทโธ เม สามิกิสสะโร ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าเป็นนายมีอิสระเหนือข้าพเจ้า

พุทโธ ทุกขัสสะ ฆาตา จะ วิธาตา จะ หิตัสสะเม พระพุทธเจ้าทรงกำจัดทุกข์ และทรงไว้ซึ่งประโยชน์แก่ข้าพเจ้า

พุทธัสสาหังนิยยาเทมิ สะรีรัญชีวิตตัญจิ ทัง ข้าพเจ้าขอมอบกายถวายชีวิตนี้ แด่พระพุทธเจ้า

วันทันโตหัง (ตีหัง) จะริสสามิ พุทธัสเส วะสุ โพธิตัง ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่จักประพฤติตาม ซึ่งความตรัสรู้ดีของพระพุทธเจ้า

นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง พุทโธ เม สะระณัง วะรัง สรณะอื่นของข้าพเจ้าไม่มีพระพุทธเจ้าเป็นสรณะอันประเสริฐของข้าพเจ้า

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ วัฑเฒยยัง สัตถุสาสะเน ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้ ข้าพเจ้าพึงเจริญในพระศาสนาของพระศาสดา

พุทธัง เม วันทะมาเนนะ (มานายะ) ยังปุญญังปะสุตัง อิธะ ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่ซึ่งพระพุทธเจ้าได้ขวนขวายบุญใดในบัดนี้

สัพเพปิ อันตะรายา เม มาเหสุง ตัสสะเต ชะสา อันตรายทั้งปวงอย่าได้มีแก่ข้าพเจ้าเลย ด้วยเดชแห่งบุญนั้น

(หมอบลงแล้วกล่าวว่าดังนี้)

กาเยนะ วาจายะ วะ เจตะสา วา ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี

พุทเธ กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง กรรมน่าติเตียนอันใดที่ข้าพเจ้ากระทำแล้วในพระพุทธเจ้า

พุทโธ ปะฏิคัณหะตุ อัจจะยังตัง ขอพระพุทธเจ้า จงงดซึ่งโทษล่วงเกินอันนั้น

กาลันตะเร สังวะริตุง วะ พุทเธ เพื่อการสำรวมระวัง ในพระพุทธเจ้าในกาลต่อไป

ธัมมานุสสติ

(หันทะ มะยัง ธัมมานุสสะตินะยัง กะโรมะ เส)

สวากขาโต วะคะวะตา ธัมโม พระธรรมเป็นธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสไว้ดีแล้ว

สันทิฏฐิโก เป็นธรรมที่ผู้ศึกษา และปฏิบัติพึงเห็นได้ด้วยตนเอง

อะกาลิโก เป็นธรรมที่ปฏิบัติได้และให้ผลได้ ไม่จำกัดกาล

เอหิปัสสิโก เป็นธรรมที่ควรกล่าวกะผู้อื่นว่า ท่านจงมาดูเถิด

โอปะนะยิโก เป็นธรรมที่ควรน้อมเข้ามาใส่ตน

ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิติ เป็นธรรมที่ผู้รู้ก็รู้ได้เฉพาะตน ดังนี้

ธัมมาภิคีติ

(หันทะ มะยัง ธัมมาภิคีติง กะโรมะ เส)

สวากขาตะตาทิคุณะโยคะวะเสนะ เสยโย พระธรรมเป็นธรรมที่ประเสริฐ เพราะประกอบด้วยคุณ คือความที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ดีแล้วเป็นต้น

โย มัคคะปากะปะริยัติวิโมกขะเภโท เป็นธรรมอันจำแนกเป็นมรรค ผล ปริยัติและนิพพาน

ธัมโม กุโลกะปะตะนา ตะทะธาริธารี เป็นธรรมทรงไว้ซึ่งผู้ทรงธรรม จากการตกไปสู่โลกที่ชั่ว

วันทามะหัง ตะมะหะรัง วะระธัมมะเมตัง ข้าพเจ้าไหว้พระธรรมอันประเสริฐนั้นอันเป็นเครื่องขจัดเสียซึ่งความมืด

ธัมโม โย สัพพะปาณีนัง สะระณัง เขมะ มุตตะมัง พระธรรมอันใดเป็นสรณะอันเกษมสูงสุดของสัตว์ทั้งหลาย

ทุติยานุสสะติฏฐานัง วันทามิ ตัง สิเรนะ หัง ข้าพเจ้าไหว้พระธรรมนั้น

อันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึก องค์ที่สองด้วยเศียรเกล้า

ธัมมัสสาหัสมิ ทาโส (ทาสี) วะ ธัมโม เม สามิกิสสะโร ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระธรรม พระธรรมเป็นนายมีอิสระเหนือข้าพเจ้า

ธัมโม ทุกขัสสะ ฆาตา จะ วิธาตา จะ หิ ตัสสะเม พระธรรมเป็นเครื่องกำจัดทุกข์และทรงไว้ซึ่งประโยชน์แก่ข้าพเจ้า

ธัมมัสสาหัง นิยยาเทมิ สะรีรัญชีวิตัญจิทัง ข้าพเข้ามอบกายถวายชีวิตนี้ แต่พระธรรม

วันทันโตหัง (ตีหัง) จะริสสามิ ธัมมัสเส วะ สุธัมมะตัง ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่จักประพฤติตาม ซึ่งความเป็นธรรมดีของพระธรรม

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ วัฑเฒยยัง สัตถุสาสะเน ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้ ข้าพเจ้าพึงเจริญในพระศาสนาของพระศาสดา

ธัมมัง เม วันทะมาเนนะ (มานายะ) ยังปุญญัง ปะสุตัง อิธะ ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่ซึ่งพระธรรมได้ขวนขวายบุญใดในบัดนี้

สัพเพปิ อันตะรายา เม มาเหสุง ตัสสะ เตชะสา อันตรายทั้งปวงอย่าได้มีแก่ข้าพเจ้าเลย ด้วยเดชแห่งบุญนั้น

(หมอบลงแล้วกล่าวว่าดังนี้)

กาเยนะ วาจายะ วะ เจตะสา วา ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี

ธัมเม กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง กรรมน่าติเตียนอันใดที่ข้าพเจ้ากระทำแล้วในพระธรรม

ธัมโม ปฏิคคัณหะตุ อัจจะยังตัง ขอพระธรรม จงซึ่งโทษล่วงเกินอันนั้น

กาลันตะเร สังวะริตุง วะ ธัมเม เพื่อการสำรวมระวังในพระธรรมในกาลต่อไป

สังฆานุสสติ

(หันทะ มะยัง สังฆานุสสะตินะยัง กะโรมะ เส)

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่ใดปฏิบัติดีแล้ว

อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่ใดปฏิบัติตรงแล้ว

ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่ใดปฏิบัติเพื่อรู้ธรรมเป็นเครื่องออกจากทุกข์แล้ว

สามีจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่ใดปฏิบัติสมควรแล้ว

ยะทิทัง ได้แก่บุคคลเหล่านี้คือ

จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะ ปุริสะปุคคะลา คู่แห่งบุรุษ 4 คู่ นับเรียงตัวบุรุษได้ 8 บุรุษ

เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ นั่นแหละพระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า

อาหุเนยโย เป็นผู้ควรแก่สักการะที่เขานำมาบูชา

ปาหุเนยโย เป็นผู้ควรแก่สักการะที่เขาจัดไว้ต้อนรับ

ทักขิเณโย เป็นผู้ควรรับทักษณทาน

อัญชลีกะระณีโย เป็นผู้ที่บุคคลทั่วไปควรทำอัญชลี

อนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ เป็นเนื้อนาบุญของโลก ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่าดังนี้

สังฆาภิคีติ

(หันทะ มะยัง สังฆาภิคีติง กะโรมะ เส)

สัทธัมมะโช สุปะฏิปัตติคุณาทิยุตโต พระสงฆ์ที่เกิดโดยพระสัทธรรม ประกอบด้วยคุณมีความปฏิบัติดีเป็นต้น

โดยฏฐัพพิโธ อะริยะปุคคะละสังฆะเสฏโฐ เป็นหมู่แห่งพระอริยะบุคคลอันประเสริฐ แปดจำพวก

สีสาทิธัมมะปะวะรา สะยะ กายะจิตโต มีกายและจิต อันอาศัยธรรมอันประเสริฐมีศีลเป็นต้น

วันทามะหัง ตะมะริยานะคะณัง สุทุทธัง ข้าพเจ้าไหว้หมู่แห่งพระอริยะเจ้าเหล่านั้นผู้บริสุทธิ์ด้วยดี

สังโฆ โย สัพพะปาณีนัง สะระณัง เขมะ มุตตะมัง พระสงฆ์หมู่ใด เป็นสรณะอันเกษมสูงสุดของสัตว์ทั้งหลาย

ตะติยานุสสะติฏฐานัง วันทามิ ตัง สิเรานะหัง ข้าพเจ้าไหว้พระสงฆ์หมู่นั้น อันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกองค์ที่สามด้วยเศียรเกล้า

สังฆัสสาหัสมิ ทาโส (ทาสี) วะ สังโฆ เม สามิกิสสะโร ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระสงฆ์, พระสงฆ์เป็นนาย มิอิสระเหนือข้าพเจ้า

สังโฆ ทุกขัสสะ ฆาตา จะ วิธาตา จะ หิ ตัสสะ เม พระสงฆ์เป็นเครื่องกำจัดทุกข์ และทรงไว้ซึ่งประโยชน์แก่ข้าพเจ้า

สังฆัสสาหัง นิยยาเทมิ สะรีรัญชีวิตญ์จิ ทัง ข้าพเจ้าขอมอบกายถวายชีวิตนี้ แด่พระสงฆ์

วันทันโตหัง (ตีหัง) จะริสสามิ สังฆัสโส ปะฏิปันนะตัง ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่จักประพฤติตาม ซึ่งความดีปฏิบัติดีของพระสงฆ์

นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง สังโฆ เม สะระณังวะรัง สรณะอื่นของข้าพเจ้าไม่มี, พระสงฆ์เป็นสรณะอันประเสริฐของข้าพเจ้า

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ วัฑเฒยยัง สัตถุ สาสะเน ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้ ข้าพเจ้าพึงเจริญในพระศาสนาของพระศาสดา

สังฆัง เม วันทะมาเนนะ (มานายะ) ยัง ปุญญังปะสุตัง อิธะ ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่ซึ่งพระสงฆ์ได้ขวนขวายบุญใดในบัดนี้

สัพเพปิ อันตะรายา เม มาเหสุง ตัสสะ เตชะสา อันตรายทั้งปวงอย่าได้มีแก่ข้าพเจ้าเลย ด้วยเดชแห่งบุญนั้น

(หมอบลงแล้วกล่าวว่าดังนี้)

กาเยนะ วาจายะ วะ เจตะสา วา ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี

สังเฆ กุกัมมัง ปะกะตัง มะยายัง กรรมน่าติเตียนอันใด ที่ข้าพเจ้ากระทำแล้ว ในพระสงฆ์

สังโฆ ปะฏิคัณหะตุ อัจจะยันตัง ขอพระสงฆ์ จงงดซึ่งโทษล่วงเกินอันนั้น

กาลันตะเร สังวะริตุง วะ สังเฆ เพื่อการสำรวมระวัง ในพระสงฆ์ในกาลต่อไป

จบคำทำวัตรเย็น

☆☆☆☆☆☆☆

สัจจะกิริยากถา

นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง	ที่พึ่งอย่างอื่นของข้าพเจ้าไม่มี
พุทโธ เม สะระณัง วะรัง	พระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของข้าพเจ้า
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	ด้วยการกล่าวคำจริงนี้
โสตถิ เม โหตุ สัพพะทา	ขอความสวัสดีจงมีแก่ข้าพเจ้าทุกเมื่อ
นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง	ที่พึ่งอย่างอื่นของข้าพเจ้าไม่มี
ธัมโม เม สะระณัง วะรัง	พระธรรมเจ้าเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของข้าพเจ้า
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	ด้วยการกล่าวคำจริงนี้
โสตถิ เม โหตุ สัพพะทา	ขอความสวัสดีจงมีแก่ข้าพเจ้าทุกเมื่อ
นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง	ที่พึ่งอย่างอื่นของข้าพเจ้าไม่มี
สังโฆ เม สะระณัง วะรัง	พระสงฆ์เจ้าเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของข้าพเจ้า
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	ด้วยการกล่าวคำจริงนี้
โสตถิ เม โหตุ สัพพะทา	ขอความสวัสดีจงมีแก่ข้าพเจ้าทุกเมื่อ

****

พระคาถาประจำวัน

พระคาถาวันอาทิตย์

อุเทตะยัญจักขุมา เอกะราชา หะริสสะวัณโณ ปะฐะวิปปะภาโส ตัง ตัง นะมัสสามิ หะริสสะวัณณัง ปะฐะวิปปะภาสัง ตะยัชชะคุตตา วิหะเรมุ ทิวะสัง เย พราหมะณา เวทะคุ สัพพะธัมเม เต เม นะโม เต จะ มัง ปาละยันตุ นะมัตถุ พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตติยา อิมังโส ปะริตตัง กัตวา โมโร จะระติ เอสะนา

(พระคาถาวันอาทิตย์นี้ เป็นคาถาสำหรับผู้เกิดวันอาทิพย์ ใช้สวนภาวนาประจำวันของตนวันละ 6 จบ ป้องกันตัวจะได้มีความสุขความเจริญ ปราศจากภัยอันตรายต่าง ๆ ถ้ามีพระพุทธรูปปางถวายเนตรไว้สักการะบูชาด้วยเป็นการดียิ่ง)

พระคาถาวันจันทร์

ยันทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ โย จามะนาโปสะกุณัสสะ สัทโท ปาปัคคะโห ทุสสุปินัง อะกันตัง พุทธานุภาเวนะ วินาสะเมนตุฯ ยันทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ โย จามะนาโป สะกุณัสสะ สัทโท ปาปัคคะโห ทุสสุปินัง อะกันตัง ธัมมานุภาเวนะ วินาสะเมนตุฯ ยันทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ โย

จามะนาโป สะกุณัสสะ สัทโท ปาปัคคะโห ทุสสุปินัง อะกันตัง สังฆานุภาเวนะ วินาสะเมนตุฯ

(พระคาถาวันจันทร์นี้ เป็นคาถาสำหรับผู้เกิดวันจันทร์ ให้สวดภาวนาเป็นประจำวันของตนวันละ 15 จบ จะได้มีความสุขสิ้นกาลนาน และนอนเป็นสุขไม่ฝันเห็นสิ่งที่ชั่วร้าย ท่านควรมีพระพุทธรูป ปางห้ามญาติ ใช้สักการะบูชาด้วย)

พระคาถาวันอังคาร

ยัสสานุภาวะโต ยักขา เนวะ ทัสเสนติ ภิงสะนัง ยัมหิ เจวานุยุญชันโต รัตตินทิวะ มะตันทิโต สุขัง สุปะติ สุตโต จะ ปาปัง กิญจะ นะ ปัสสะติ เอวะมาทิคุณูเปตัง ปริตตันตัม ภะณามะเห,

(พระคาถาวันอังคารนี้ เป็นคาถาสำหรับผู้เกิดวันอังคาร ให้สวดภาวนาประจำวันเกิดของตนให้ได้ในวันละ 8 จบ จะได้มีความเกษมสุข ปราศจากภูตผีปีศาจเบียดเบียนนอนป่านอนดงอย่าลืมภาวนาคาถาบทนี้ และควรมีพระพุทธรูปปางไสยาสน์ไว้บูชาด้วย)

พระคาถาวันพุธ

สัพพาสิวิสะชาตีนัง ทิพพะมันตาคะทัง วิยัง ยันนาเสติ วิสัง โฆรัง เสสัญจาปิ ปะริสสะยัง อาณักเขตตัมหิ สัพพัตถะ สัพพาทา สัพพาปาณินัง สัพพะโสปิ นิวาเรติ ปะริตตันตัม ภะณามะ เห

(พระคาถาวันพุธนี้ เป็นคาถาสำหรับผู้เกิดวันพุธ ใช้สวดภาวนาประจำวันเกิดให้ได้วันละ 17 จบ จะได้มีความสุข มีลาภร่ำรวย ถ้าสวดบทวิรูปักเข ในหนังสือเจ็ดตำนานด้วยเป็นการป้องกันสัตว์มีพิษต่าง ๆ เช่น งู เป็นต้นได้ ควรมีพระพุทธรูปปางอุ้มบาตรไว้บูชาด้วย)

พระคาถาวันพฤหัสบดี

ปูเรนตัมโพธิสัมภาเร นิพพัตตัง โมระโยนิยัง เยนะ สังวหิตารักขัง มะหาสัตตัง วะ เนจะรา จิรัสสัง วายะมันตาปิ เนวะสักขิงสุ คัณหิตุง พรัหมะมันตันติ อักขาตัง ปะริตตันตัม ภะณามะ เห

(พระคาถาบทนี้ เป็นคาถาสำหรับผู้เกิดวันพฤหัสบดี ใช้สวดภาวนาประจำวันเกิดของตนให้ได้วันละ 19 จบ จะได้เจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้น ๆ พระพุทธรูปที่ท่านควรมีไว้ประจำตัวคือ พระพุทธรูปางสมาธิ เพื่อทำการสักการะบูชา หรือนำติดตัวไปไหน ๆ ได้สะดวก)

พระคาถาวันศุกร์

อัปปะสันเนหิ นาถัสสะ สาสะเน สาธุ สัมมะเต อะมะนุส เสหิ จัณเฑหิ สะทากิพพิสะการิภิ ปะริสานัญจะ ตัสสันนะ มะหิงสายะ จะคุตติยา ยันเทเสสิ มหาวีโร ปะริตตันตัม ภะณามะ เห

(พระคาถาวันศุกร์นี้ เป็นคาถาสำหรับผู้เกิดวันศุกร์ ใช้สวดภาวนาประจำวันเกิดของตน ให้ได้วันละ 21 จบ จะได้มีความสุขสำราญเนืองนิตย์ และป้องกันยักษ์ผีปีศาจต่าง ๆ ได้พระพุทธรูปที่ท่านควรมีไว้ประจำตัว คือ พระพุทธรูปปางรำพึง)

พระคาถาวันเสาร์

ยะโตหัง ภะคินิ อะริยายะ ชาติยา ชาโต นาภิชานามิ สัญจิจจะ ปาณัง ชีวิตา โวโรเปตา เตนะ สัสเจนะ โสตถิ เต โหตุ โสตถิ คัพภัสสะฯ

(พระคาถาบทนี้ เป็นคาถาสำหรับผู้เกิดวันเสาวร์ ใช้สวดภาวนาประจำวันเกิดของตนให้ได้วันละ 10 จบ จะได้มีความวัฒนาถาวรด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ ต่อไป พระพุทธรูป ที่ท่านควรมีไว้ประจำตัว คือ พระพุทธรูปปางนาคปรก)

****

พระคาถาชินบัญชร
ของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)
วัดระฆังโฆสิตาราม

ก่อนเจริญภาวนาชินบัญชร ให้ตั้งนะโม 3 จบ แล้วระลึกถึงและบูชาเจ้าพระคุณสมเด็จด้วย คำว่า

ปุตตะกาโม ละเภปุตตัง
ธะนะกาโม ละเภ ธะนัง
อัตถิ กาเย กายะ ญายะ
เทวานัง ปิยะตัง สุตตะวา
โตเสนโต วะระธัมเมนะ
โตสัฏฐาเน สิเว วะเร
โตสัง อะกาสิ ชันตูนังโตสะจิตตัง
นะมามิหังฯ

1. ชะยาสะนากะตา พุทธา, เชตะวา มารัง สะวาหะนัง, จะตุสัจจาสะภัง ระสัง, เย ปิวิงสุ, นะราสะภา
2. ตัณหังกะราทะโย พุทธา, อัฏฐวีสะติ นายะกา. สัพเพปะฏิฐตามัยหัง, มัตถะเก. เต มุนิสสะรา.

3. สีเส ปะติฏฐิโต มัยหัง, พุทโธ ธัมโม ทะวิโลจะเน. สังโฆ ปะติฏฐิโต มัยหัง, อุเร สัพพะคุณากะโร.

4. หะทะเย เม อะนุรุทโธ, สารีปุตตโต จะทักขิเณ, โกณฑัญโญ ปิฏฐิภาคัสมิง, โมคคัลลาโน จะวามะเก.

5. ทักขิเณ สะวะเน มัยหัง, อาสุง อานันทะราหุโล, กัสสะโป จะ มะหานาโม, อุภาสุง วามะโสตะเก

6. เกสะโต ปิฏฐิภาคัสมิง, สุริโย วะ ปะภังกะโร. นิสินโน สิริสัมปันโน, โสภิโต มินิปุง คะโว

7. กุมาระกัสสะโป เถโร มะเหสี จิตตะวาทะโก โส มัยหัง วะทะเน นิจจัง, ปะติฏ ฐาสิ คุณากะโร

8. ปุณโณ อังคุลิกาโล จะ, อุปาลีนันทะสีวะลี. เถรา ปัฐจะ อิเม ชาตา, นะลาเตติ ละกา มะมะ

9. เสสาสีติ มะหาเถรา, วิชิตา ชินะสาวะกา เอเตสีติมะหาเถรา, ชิตะวันโตชิโน ระ สา ชะลันตา สีละเตเชนะ, อังคะมังเคสุ สัณฐิตา

10. ราตะนัง ปุระโต อาสิ, ทักขะเณ เมตตะสุตตะกัง. ธะชัคคัง ปัจฉะโต อาสิ, วา เม อังคุลิมาละกัง

11. ขันธะโมระปะริตตัญจะ, อาฏานาฏิยะสุตตะกัง อากาเส ฉะทะนัง อาสิ, เสสา ปากการะสัญจิตา

12. ชินานาวาวรสังยัตตา, สัตตัปปาการะลังกะตา, วาตะปิตตาทิสัญชาตา, พาหิรัชฌัตธุ ปัททะวา

13. อะเสสา วินะยัง ยันตุ, อะนันตะชินะเตชะสา. วะสะโต เมสะกิจเจนะ, สะทา สัมพุทธะปัญชะเร

14. ชินะปัญชะระมัชฌัมหิ, วิหะรันตัง มะหีตะเล, สะทา ปาเลนตุ มัง สัพเพ เตมะหา ปุ ริสาสะภา

15. อิจเจวะมันโต สุคุต โต สุรักโข
ชินานุภาเวนะ ชิตุปัททะโว
ธัมมานุภาเวนะ ชิตาสังโค
สังฆนุภาเวนะ ชิตันตะราโย

16. สัทธัมมนุภาวะปาลิโต, จะรามิ ชินะปัญชะเรติฯ
(ชินะปัญชะระคาถา นิฏฐิตา)

คำถวายผ้ากฐิน

อิมัง ภันเต สะปะริวารัง กะฐินะทุสสัง สังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต สังโฆ อิมัง สะปะริวารัง กะฐินะทุสสัง ปะฏิคคัณหาตุ ปฏิคคะเหตะวา จะ อิมินา ทุสเสนะ กะฐินัง อัตถะ ระตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อยถวายซึ่งผ้ากฐินกับทั้งบริวารนี้ แก่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์จงรับ ซึ่งผ้ากฐิน กับทั้งบริวารนี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย ครั้นรับแล้วขอจงกรานต์กฐินด้วยผ้านี้เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลายตลอดกาลนานเทอญ

คำถวายผ้าอาบน้ำฝน

อิมานิ มะยัง ภันเต วัสสิกะสาฏิกานิ สังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธิโน ภันเต สังโฆ อิมานิ วัสสิกะสาฏิกานิ ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ฑีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

ข้าแด่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอน้อมถวายผ้าอาบน้ำฝนเหล่านี้ แก่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์จงรับผ้าอาบน้ำฝนทั้งหลายเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลายสิ้นกาลนานเทอญ

คำถวายผ้าจำนำพรรษา

อิมานิ มะยัง ภันเต วิสสาวาสิกะจีวะรานิ สังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต สังโฆ อิมานิ วัสสาวาสิกะจีวะรานิ ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อยถวายผ้าจำนำพรรษาทั้งหลายเหล่านี้ แก่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์จงรับผ้าจำนำพรรษาทั้งหลายเหล่านี้ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์ และความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลายสิ้นกาลนานเทอญ

คำถวาย (บูชา) ข้าพระพุทธและคำลา

อิมัง สูปะพะยัญชะนะสัมปันนัง	ข้าพเจ้าขอบูชาข้าสาลี
สาลีนัง โภชะนัง อุทะกัง วะรัง	พร้อมทั้งแกงและกับแด่-
พุทธัสสะ บูเชมิ	พระพุทธเจ้า

คำลาข้าวพระพุทธ

เสสัง มังคะลัง ยาจามิ ข้าพเจ้าขอรับเอาส่วนที่เหลืออันเป็นมงคลนี้ไป

คำถวายสังฆทาน

อิมามิ มะยัง ภันเต ภัตตานิ	ข้าแด่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย
สะปะริวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ	ขอน้อมถวายซึ่งภัตตาหาร กับทั้งบริวาร
โอโณชะยามะ สาธุโน ภันเต	ทั้งหลายเหล่านี้ แก่พระภิกษุสงฆ์
ภิกขุสังโฆ อิมามิ ภัตตานิ	ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญของพระภิกษุสงฆ์จงรับ
สะปะริวารานิ ปะฏิคคัณหาตุ	ซึ่งภัตตาหารกับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้ของ
อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ	สุขายะ ข้าพเจ้าทั้งหลายเพื่อประโยชน์และ
	ความสุข แด่ข้าพเจ้าทั้งหลายสิ้นกาลนานเทอญ

คำถวายผ้าป่า

เอตานิ มะยัง ภันเต ปังสุกูละจีวะรานิ สะปะริวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุโน ภันเต ภิกขุสังโฆ ปังสุกูละจีวะรานิ สะปะริวารานิ ปะฏิคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

ข้าแต่ผู้เจริญทั้งหลาย ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อยถวายผ้าบังสุกุลจีวร (ผ้าป่า) กับทั้งบริวารเหล่านี้ แด่พระภิกษุสงฆ์ ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ขอพระภิกษุสงฆ์ จงรับ ซึ่งผ้าบังสุกุลจีวร กับทั้งบริวารเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุข แด่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนาน เทอญ

คติเตือนใจ 2

คำกลอน *"ไทยพวน"* ของพระครูธรรมขันธ์สุนทร (บุญยัง กัลยาณธัมโม) เจ้าอาวาสวัดถนนแค

ชีวิตเฮา คือน้ำค้าง เท็งยอดหญ้า
น่อยบ่อซ้า แดดเอาะ ก็แห้งหาย
เห็นหน้ากัน ยามเช้า สายไปตาย
เห็นยามสาย เว้าจ่ำจ่ำ ค่ำตายแล้ว

น้อยหรือใหญ่ เข็ญใจ หรือเศรษฐี
พระ-เณร-ชี มีความตาย คอยไล่ต้อน
คือภูเขา หนุนทับ ขยับคอน
ไผอยู่ใกล้ ทับก่อน บ่อผ่อนผัน

อนิจจัง สังขารา ว่าบ่อเที่ยง
เกิดเทื่อใด ตายเกลี้ยง บ่อเหลือหลอ
ไพร่ผู้ดี เข็ญใจ ตายเตียนตอ
แม้นแต่หมอ ก็ยังตาย วายชีวัน

เกิดมาแล้ว จี่บ่อตาย ได้หรือท่าน
อย่าฟุ้งซ่าน คิดอยู่ หาทางหนี

ผู้ใดเกิด ผู้นั้นตาย วายชีวี
เคยเห็นมี อยู่บ่อนใด ไผบ่อตาย
บวชมานาน หลายปี มีแต่สร้าง
เพิ่นกล่าวอ้าง ว่ายังห่าง ทางมรรคผล
ยังมัวเม กัวเกา หลงลืมตน
เถิงมีผล ก็ยังผิด ฮีตครองธรรม
บวชเป็นสงฆ์ ให้จงใจ ล้างกิเลส
อันเป็นเหตุ เวียนวง ในสงสาร
เทียวเกิดตาย บ่อสิ้นสุด ชาติกันดาน
น่าสงสาร ตัวเอง หลงลืมตาย...

คำแผ่เมตตา

สัพเพ สัตตา สัตว์ทั้งหลายที่เป็นเพื่อนทุกข์ เกิดแก่เจ็บตายด้วยกันหมดทั้งสิ้น

อะเวรา โหนตุ จงเป็นสุข ๆ เถิด อย่าได้มีเวรแก่กันและกันเลย

อัพยาปัชฌา โหนตุ จงเป็นสุข ๆ เถิด อย่าได้เบียดเบียนซึ่งกันและกันเลย

อะนีฆา โหนตุ จงเป็นสุข ๆ เถิด อย่าได้มีความทุกข์กายทุกข์ใจเลย

สุขี อัตตานัง ปะริหะรันตุ จงมีความสุขกาย สุขใจ รักษาตนให้พ้นจากทุกข์ภัย ทั้งสิ้นเถิด

****

คำกรวดน้ำ

อิทังเม ญาตินัง โหตุ สุขิตา โหนตุ ญาตะโย

ขอบุญนี้ จงสำเร็จแก่ญาติทั้งหลายของข้าพเจ้าด้วยเถิด

ขอญาติทั้งหลายจงเป็นสุข ๆ เถิด

วิธีกรวดน้ำคำกลอน

ขอเดชะ	ตั้งจิต	อุทิศผล
ส่วนกุศล	นี้ไป	ให้ไพศาล
ถึงมารดา	บิดา	และอาจารย์
ทั้งลูกหลาน	ญาติมิตร	สนิทกัน
คนเคยร่วม	เคยรัก	สมัครใคร่
มีส่วนได	ในกุศล	ผลของฉัน
ทั้งเจ้ากรรม	นายเวร	และเทวัญ
ขอให้ท่าน	ได้กุศล	ผลนี้เทอญ...

คำตั้งสัจจอธิษฐาน

ขอให้ข้าพเจ้า พ้นทุกข์โศก โรคภัย เคราะห์ร้าย ๆ อันตรายใด ๆ อย่าได้มี

ขอให้มีชีวิตราบรื่น อาชีพการงานเจริญรุ่งเรืองสดใส และมีใจสะอาด สว่าง สงบ พบพระ นิพพานเทอญ....

❀❀❀❀❀❀❀❀

มงคลชีวิต

ยศและลาภ หาบไป ไม่ได้แน่
มีเพียงแต่ ต้นทุน บุญกุศล
ทรัพย์สมบัติ ทิ้งไว้ ให้ปวงชน
แม้ร่างตน เขาก็เอา ไปเผาไฟ
เมื่อเจ้ามา มีอะไร มาด้วยเจ้า
เจ้าจะเอา แต่สุข สนุกไฉน
เจ้ามามือเปล่า เจ้าจะ เอาอะไร
เจ้าก็ไป มือเปล่า เหมือนเจ้ามา...

พ่อแก่ แม่เฒ่า

พ่อแม่ก็แก่เฒ่า จำจากเจ้าไม่อยู่นาน
จะพบจะพ้องพาน เพียงเสี้ยววารของคืนวัน
ใจจริงไม่อยากจาก เพราะยังอยากเห็นลูกหลาน
แต่ชีพมิทนทาน ย่อมร้าวรานสลายไป
ขอเถิดถ้าสงสาร อย่ากล่าวขานให้ช้ำใจ
คนแก่ชะแรวัย คิดเผลอไผลเป็นแน่นอน
ไม่รักก็ไม่ว่า เพียงเมตตาช่วยอาทร
ให้กินและให้นอน คลายทุกข์ผ่อนพอสุขใจ
เมื่อยามเข้าโกรธขึ้ง ให้นึกถึงเมื่อเยาว์วัย
ร้องไห้ยามป่วยไข้ ได้ใครเล่าเฝ้าปลอบโยน
เฝ้าเลี้ยงจนโตใหญ่ แม้เหนื่อยกายก็ยอมทน
หวังเพียงจะได้ผล เติบโตจนสง่างาม
ขอโทษถ้าทำผิด ขอให้คิดทุกทุกยาม
ใจแท้มีแต่ความ หวังติดตามช่วยอวยชัย
ต้นไม้ที่ใกล้ฝั่ง มีหรือหวังอยู่นานได้
วันหนึ่งคงล้มไป ทิ้งฝั่งไว้ให้วังเวง...

******

บรรณานุกรม

ที่ระลึกในงานพิธีมอบอาคารเรียน โรงเรียนวัดถนนแค. จังหวัดลพบุรี,
พ.ศ. 2542.

อนุสรณ์เนื่องในงานฌาปนกิจศพ คุณแม่ทองอินทร์ พลพืช. จังหวัดลพบุรี,
พ.ศ. 2532.

ที่ระลึกในงานพิธีส่งมอบโรงเรียน "วัดถนนแค". จังหวัดลพบุรี,
พ.ศ.2528.

คณะกรรมการเมษาราตรี ปี 2000

1. คุณนทีกานต์ เพ็งชาติ
2. คุณกิตตินันท์ รัตนสุวรรณ
3. คุณคงศักดิ์ เมืองแสน
4. คุณศุภชัย บุญค้ำ
5. คุณเตือนใจ นาคเกิด
6. คุณดำรงค์ พรหมแพทย์
7. คุณประสิทธิ์ พิมพ์พาภรณ์
8. คุณพรพนม อุตสาห์
9. คุณประพันธ์ พรหมแพทย์
10. คุณประจวบ ดอกพุฒ
11. คุณภานุวัฒน์ พลแก้ว
12. คุณนงเยาว์ พิมพ์พาภรณ์
13. คุณมงคล นันทา
14. คุณธีรธร คำคุณ
15. คุณอนันต์ ดวงศิริ
16. จ.ส.ต.มนัส ถนอมวงษ์
17. คุณสรวัตร์ เดือนฉาย
18. คุณสมเกียรติ นาคเกิด
19. คุณปัญญา พลพืช
20. คุณศรีวัชรา แข่งขัน
21. คุณเนาวรัตน์ ทองสัมพันธ์
22. คุณสุคนธ์ เวหา
23. คุณสุนทร-ดวงแข ฟักน่วม
24. คุณจันจิรา แซงยะ
25. คุณอัญชลี ฟักเครือ
26. คุณทินกร-กัญญา สุขสำราญ เลขานุการ
27. คุณภัทรานิษฐ์ เขียวรอด ผู้ช่วยเลขานุการ

คณะผู้จัด

Unavailable

Unavailable